

Ordet:2024

Fredrik Welanders

11 september 2024.

Den dagen antogs jag som prästkandidat av Biskop Johan Dalman i Strängnäs stift. Jag fick börja skriva andra texter. Hålla helt andra anföranden. Mina ord fick ta plats i en tradition där de binder ihop eviga ord. När jag gick igenom mina predikotexter och de betraktelser jag skrivit under året så såg jag en röd tråd. Då kändes det plötsligt som att texterna ville samlas ihop.

Här är de översatta till en annan kontext än predikans.
Här är de mer som krönikor.

För dig som ryggar tillbaka inför traditionens språk och stororden har jag försökt plocka ur den där tråden.
Kanske är det inte som du tror?

*I tacksamhet
December 2024
Fredrik Welander*

Följ mig

Vem leder
du och vem
leder dig när
barn mördar
barn?

Det är inte de friska som behöver läkare.

När de orden har levt med mig den här veckan så har jag inte kunnat låta bli att ständigt återkomma till Farsta. Där minst tjugoen skott avlossades förra lördagen och två människor dödades. Ett barn och en fotograf som var på väg hem efter att ha fotograferat en fest där det firades ett kommande barn. På ett torg där jag ofta stått med mina barn när de var små. En raden av skjutningar. En vän som bor kvar i närheten ringer. Säger att nu får det räcka. Han pekar ut dom andra. Dom som säljer knark och skjuter. Dom ska in. Bakom lås eller bom. Dom ska ut. Ut ur landet. Barn eller inte. De har inga rättigheter. Nu får det räcka!

Jag hör det skakande vittnesmålet från kvinnan som nästan hundra meter bort fick en kula i sitt knä när hon skulle låsa upp sin cykel. Hennes smärta och hennes uppgivenhet. Det är lätt att känna hopplöshet och maktlöshet inför detta. Rädsla och ilska. Ja, det får räcka nu.

Några kvällar senare står en man från Fryshuset i TV-nyheternas studio. Programledarna vill ha snabba och enkla svar. Det är som att de pratar om maskiner eller någon slags okända djur. Och visst, det är mycket vi undrar. Om dom andra. Då säger mannen från Fryshuset tydligt och klart: VI PRATAR OM BARN! Han beskriver barn utan resurser som lockas in i dåliga miljöer redan när de är små och sedan uppfostras, blir beroende och hotas. Barn som är utsatta för det som kallas grooming, eller människohandel. Vi har en skyldighet att rädda de här barnen, menar han. Innan de förloras. Innan de med droger och hormoner rusande i blodet står med vapen i hand. Utan konsekvenstänkande.

Det han säger stör mig.
Rycker upp mig.
På bra sätt.

I den bibliska berättelsen berättas det att Jesus inte bara hängde med med rättfärdiga och fromma. Han sökte upp och åt med dom andra - de bortvalda och bortglömda. För det är inte de friska som behöver läkare, det är dom sjuka. Att leda är kanske att säga: *Följ mig*.

I den berättelsen kommer ledaren kommer till alla. Till dig, mig och dom andra. Men, det rättfärdiga folket, majoriteten, opinionen, folk som är som folk. Vilka är det? Kanske märker vi det tydligast när vi inte är en del av det folket. När vi hamnar utanför. När någon gör oss till dom andra.

Vi pratar om barn, säger mannen från Fryshuset.

En god ledare föraktar inte dom andra. Nej, han visar dem kärlek, respekt och barmhärtighet. Han erbjuder dem möjligheten till förändring, att vända sig till något bättre. Han stannar inte vid deras brister. Följ mig, säger den goda ledaren. Som människor har vi fått den fria viljan. Vi kan alltså välja det goda. Att vara goda ledare. Det finns alltid ett FÖR vi kan välja. Även i tider som präglas av allt och alla som du och jag förväntas vara MOT. Livet och naturen omsluter oss alla. Trots att vi är olika, eller kanske tack vare att vi är olika. I den verkliga världen utanför människornas egna idéer finns inte i enfald. Skapelsen vi är en liten del av är en enorm mångfald. Följ mig, säger den gode ledaren. Följ mig i den mångfalden. ALLA människor är redan där. Också dom andra. Den gode ledaren tar oss i anspråk för att göra vi ska göra något stort tillsammans. Livet och drivet behöver inte stanna i mitt bröst, det kan strömma vidare. I milda ögon,

i vänliga ord, i förlåtelse. Den insikten kan väcka frågor: Finns det utestängda, utelämnade, osynliggjorda, vilsna medvandrare i min stad, i mitt liv? Vilka är dom andra för mig? Hur ofta söker jag upp och lyssnar på dem som inte verkar vara och göra precis som jag? Vi pratar om barn, sa mannen på teve. Inte bara dom andras barn. När jag går ut med hunden i mina kvarter, väldigt långt från Farsta på alla sätt, då trampar vi inte sällan på lusgas-ampullerna. De tomma små behållarna som ligger på marken lite bortom gatlampanns bleka sken. Spår som också säger något. Om hur allt liksom hänger ihop. Våra barn och dom andras. Om ögonblickets rus, samtidens självmedicinerande flykt från människornas påhittade måsten och krav. Som våra barn försöker fly ifrån.

Men, inte ska väl jag? Vem är jag att moralisera? Det är lätt att förminska sig själv till ingen alls, och lämna över ansvaret till någon annan. Men... för min medmänniska kanske just jag är den där mytiske någon annan. Väldigt få av oss föds visa. Visdom är något vi får längs livets väg. I relationer, av erfarenheter, genom bildning. Fåfång stolthet i egot är visdomens motsats. Och när vi bygger stolta torn för högt så rasar de ofta samman. Kanske för att livet vill leda oss i den där enorma mångfalden.

Följ mig.

Vågar vi följa med? Hur håller vi kursen? Om goda ledare inte alltid är glasklart närvarande för oss så finns en rik tradition och ett långt led av människor att gå tillsammans med. I olika delar av samhället. Vi kan välja att bjuda in varandra. Som goda ledare bjuder in. Vi är alla kallade. Att gå lärandets väg tillsammans. Vi kan hjälpa varandra att bli visare. Vi behöver inte stå i vägen. Eller ska vi säga nej, när mannen från Fryshuset säger att

vi pratar om barn? Vi måste nog sluta att betona skillnaden på våra barn och dom andras barn. För det är ju barn vi pratar om. Vi är kallade att hugga i med allt vi har. Med allt vi är. Vi kan hela det som är trasigt. Vi är sedda och kan se andra. Vi är bekräftade och kan bekräfta andra. Vi är älskade och kan älska varandra...och dom andra. Tillsammans kan vi vara en helt annan version av nånannan. *Någon som vet att alla barn är våra barn.*

Något är väldigt trasigt. När tjugoen skott avlossas. Integrationen är ett haveri säger de som har makten över besluten. Håll ihop och fortsätt gå, säger den gode ledaren och tar med sig oss på vägen framåt. För allas upprättelse. Vi kan vara medvandrare, vägvisare. Vi måste inte ge upp och döma ut dom andra. Solen går upp varje morgon för att upprätta. Inte för att avrätta. Vi kan tillsammans ta plats i ett samhälle där det ibland verkar lättare att prata om hur hårda straff vi ska döma ut eller i hur låga åldrar vi kan sätta människor i fängelse. Vi kan ta plats med ett annat budskap. Vi är alla kallade med våra förmågor och brister. Våra ryggar kan rätas med den uppgiften. Vi pratar om barn, sade han på teven. Vi kan följa, i tanke, i ord och i handling. Vi kan känna ryggen rätas när vi slutar att acceptera att barn reduceras till dom andra.

Följ mig. Säg det till någon. Följ mig.

Vänlig grönska och ett morrande lejon

Midsommardagens gudstjänster är kanske inte de mest välbesökta. Den dagen handlar texterna om Skapelsen, alltså det där som omger oss i allt, men som vi inte hittat på själva. Naturen, klimatet, kretsloppen, fotosyntesen, kolatomens odödlighet, energin som bara byter form och allt det där. I midsommartid gör Skapelsen stora avtryck på oss och de gamla bibeltexterna uttrycker människans förundran och tacksamhet inför skapelsen.

Människans avtryck på samma skapelse ser ut på olika sätt. Häromdagen läste jag i lokaltidningen att det slagits världsrekord på Örebro flygplats. Engagerade människor lyckades få en extrem sportbil att accelerera från stillastående till 400 km/h och tillbaka till stillastående på 28,81 sekunder.

Förunderligt.

Det väcker nästan lite åksjuka. Jag läste också att vi just nu tillfälligt passerat 1,5 graders global uppvärmning (pga av väderfenomenet som kallas El Nino). Det väcker också en lätt känsla av åksjuka. Det går fort nu på flera sätt.

Samtidigt, på åkrarna runt Örebro flygplats växer säden som ska bli mjölet som ska bli brödet som ska mätta oss. Säden växer för att den skapats för att växa, för att sträcka sig mot ljuset, och genom sina rötter omvandla näringen som vattnet för med sig i sitt kretslopp genom jorden. Växterna verkar inte behöva motivation eller bekräftelse. De bara växer.

Förunderligt.

Trons mysterium är stort. Stort är också kretsloppets mysterium. Vi har kartlagt det och kan förklara HUR det händer, men inte VARFÖR det händer. Den frågan ställer oss inför Skapelsens mysterium och där möter något våra

grundläggande behov, men inte alla våra fåfänga begär. De gamla texterna säger oss kanske något om skillnaden mellan behov och just begär. Om folket som begär mer. Följer efter. Vill höra mer. Ha mer. Mer. Mysteriet svarar med brödundret. I medlidande. Stillar ett begär genom att möta ett behov.

I den gamla texten kunde Jesus mätta människorna genom bön och tacksägelse. Men känns det inte som att många människor har svårt att känna sig mätta eller nöjda i vår tid? Finns det inte alltid mer att begära? Snabbare, mer, bättre? Människan har steg för steg hittat bättre och effektivare metoder för att förstå HUR saker hänger ihop i Skapelsen. Men, den stora frågan VARFÖR verkar på många sätt ha ersatts med en annan fråga: *Hur kan vi utnyttja detta mysterium?* Nästan alla djur som lever på land är idag boskap, husdjur, underhållning eller ett liv vi ska göra en produkt av. Det gäller både däggdjur och fåglar. De vilda djuren är en spillra, en väldigt liten och väldigt hotad minoritet. Men inte lejonet från Juda som beskrivs i Första Mosebok. *Inte Gud*. För om Gud inte är någon eller något som existerar, utan själva Existensen, alltså livsvillkoret. Livets start och livets mål. Då blir det kanske klarare att se de tecken på konflikt som finns överallt. Våra begär kan väcka lejonet som Gud också är. Och visst morrar lejonet? I vetenskapliga rapporter om stigande temperaturer och stigande hav. Eller kanske är det så att lejonet faktiskt ryter? Lyssnar vi? Om vi förklarar krig mot naturen är vi förlorade, för då förklarar vi krig mot livet. Både människor som tror och människor som inte tror verkar vara överens om att människan är satt att förvalta naturen, men var vårt uppdrag att göra själva livet till en råvara?

Det finns en fin berättelse om giraffen och paraplyakacian. Paraplyakacian är ett träd som bär löv som giraffen behöver äta för att växa. Men om giraffen betar av ett helt träd kan inte trädet växa. Och utan träd, inga löv och inte heller någon mat till giraffen. Hur har naturen löst detta? Jo, trädet känner av när giraffen börjar beta. Då sprider den ett ämne som smakar illa och doftar illa. Då flyttar sig giraffen till nästa träd. Som också börjar producera ämnet. Men den kemiska processen i trädet tar en liten stund, så giraffen hinner äta lite. Konsekvensen blir att giraffen kan äta sig mätt genom att äta en lagom mängd blad på varje träd. Och träden kan fortsätta att växa. Det är naturens eget brödunder. I livet finns det så att det räcker för att livets behov ska tillfredsställas.

Förunderligt.

Men, vad är giraffen eller trädet värda för oss? Kanske inget, innan vi gjort produkter av dem säger ekonomin. Men, det är inte det enda svaret. För giraffen visar vägen. I livet finns vägvisare överallt och om vi lyssnar noga kanske vi uppfattar att den vänliga grönskan här utanför kyrkan sjunger till oss i vackra stämmor: *Människa gläd dig*. Vi är medskapare och det finns nog för alla. Den vänliga grönskans rika dräkt omsluter oss. Vi behöver inte uppfinna en jättesnabb bil. Vi behöver inte åka jättefort. Vi behöver inte ens åka jättelångt. Vi behöver inte allt vi begär. Allt vi behöver finns runtom oss. Det har alltid gjort det. Vi kan nöja oss med livet om vi låter den vänliga grönskan betyda något för oss också. Vi är sedda och kan se andra. Vi är bekräftade och kan bekräfta andra. Vi är älskade och kan älska andra. Vi är mättade och kan mätta andra. Även när det verkar som att brödet inte räcker.

Förunderligt.

Nåd

Jag har inte förtjänat mitt liv. Jag har inte gjort något för att få mitt DNA, mina gener. Inte heller är jag ensamt ansvarig för relationerna som blev mina. Inte ens reaktionerna. Det bara blev så. Nåd. Skapelsen, eller allt liv som finns runt mig, har jag heller inte förtjänat. Den mesta av maten som ger mig näring och får mig att överleva har jag varken odlat eller vårdat. Vattnet som ständigt rinner i min kropp och i mitt liv, vattnet som är en av grundförutsättningarna för att jag överhuvudtaget finns, det vattnet finns inte för att jag presterat något. Nåd. Taket jag har över huvudet, värmen som gör att jag inte fryser och elen som gör mitt moderna liv bekvämt och relativt enkelt. Allt detta kräver så många olika saker och varelsers inblandning att det inte går att härleda särskilt mycket av min ansträngning för att jag ska få det. Alltså, nåd. Mitt liv är helt i händerna på något större. Som jag får vara en del av. Något större som har många olika namn.

Här är det värt att ta ett djupt andetag. Vad känner jag inför detta? Kanske förundran, kanske tacksamhet. Kanske skepticism. Kanske att jag själv aldrig får nog bekräftelse för just mitt stortartade bidrag. Vi känner nog olika saker. Och så är det.

Men, det är ofrånkomligt att jag och mitt liv är helt i andras händer. Mest hela tiden. Det kan väcka en lätt känsla av svindel. Kanske förundrad tacksamhet, kanske rädsla och oro. Just det där sista gör mig till en tillgång. För några gör det mig till och med till en råvara eller något som är skördemoget. Det saknas inte idéer, varor och tjänster som är helt designade för att kapitalisera på min oro. Faktum är att vårt moderna samhälls välstånd helt bygger på detta. Eller åtminstone vår tillväxtekonomi. Den där tron på att det ska finnas evig ekonomisk tillväxt

- att allt ska bli större, snabbare, bekvämare och att jag ska bli rikare och rikare - samtidigt som planeten Jordens resurser är ändliga sedan många miljarder år.

Den här sommaren har det pratats högt, långt och länge om yttrandefrihet. Men inte friheten att skriva en bok, utan om friheten att få bränna den. Det har också pratats om att människor som vill ha fred är säkerhetshot och landsförrädare. Det har pratats om billiga flygresor till brinnande grekiska öar och om regnet här hemma. Men vad det inte pratats så mycket om är hur allt det här hänger ihop. Hur allt det här större som våra liv är helt i händerna på faktiskt hänger ihop. Nåden. Jag förstår att det där är svårt. Kanske till och med störigt. Men saken är den att om vi inte pratar om det här på både djupet och bredden så blir det inte så bra. Om vi inte ser på varandra med varma blickar går något sönder. Och då kan det bli så att de krafter som alltid förnekat förintelsen får oss att förneka andra saker. Som klimatförändringar, fred, alla människors lika värde och sådant. Kanske inte för att vi är onda eller dumma i huvudet. Snarare rädda och oroliga, förvirrade och ensamma eftersom ingen av oss kan allt. Vi är helt i händerna på att tro, men förväntar av oss själva att vi ska veta. Vi kan bättre än så. Som människor har vi fått nåden, men också den fria viljan. De hänger också ihop. För det vi får behöver vi göra något med. Vi behöver tro på det, lita på det. Vara nära. Prata med varandra om det. Vi kan sluta vara ensamma. Ingen av oss behöver stå till svars för hela planeten och livet på den. Men, vi har fått gåvan att vara en liten del av den.

I kristen tradition ges nåden till oss alla. Ja, alla vi hopp- löst olika människor. Men vad är nåd? Ett stort och kanske svårt ord. I vår tid till och med pretentiöst. Kanske vore det bra för oss att få tillbaka det?

Jag tror att vi behöver försonas med det uppenbara i att du, jag och alla andra i ett större perspektiv är barn. Barn som behöver tas om hand och som behöver ta om hand om varandra. Barn som behöver lita på sin omgivning för att växa. Barn som behöver få hjälp att tro, om vi inte ska misstro.

Medan många av oss är upptagna med att ifrågasätta att det skulle finnas något eller någon som kan kallas Gud när världen är så hård och ond, så genomströmmar det där något eller någon som kan kallas Gud - alltså själva Existensen i sig - alla som lever och frågar om och om igen: Människa, var är du?

I den frågan finns ett löfte om förlåtelse, försoning och nåd. Kan vi låta det vara just en nåd? Och börja i den? Nåden, alltså.

Du bär inte världen på din axlar. Den bär dig.

Det vill
gärna bli
bra

Det vill gärna bli bra. Så säger Marias pappa ibland. Efter ett långt och bitvis hårt liv som bonde på Västgötaslätten så borde han veta, Gösta. Eller åtminstone tro på det. Att det gärna vill bli bra alltså.

Nådens gåvor är olika för oss. Kanske lika olika som orden kan kännas stora och lite svåra. Ord som kanske kan göra oss lite osäkra ibland. Vem är jag att påstå att jag fått nådens gåvor liksom? Och är det inte ofta så, att tron och den världsliga tillvaron kan kännas svåra att kombinera ibland? Att de liksom är på kollisionskurs? Att vi i vår vilja att vara som alla andra inte vågar tro fullt ut. På nåden. På att det gärna vill bli bra.

Vad vågar jag säga i fikarummet imorgon? Bär min tro mig så att jag kan ta plats i samtal och diskussioner. Jag kan tro på något gudomligt, kärleken, någon mänsklig idé eller något annat. I vår snabba tillväxtekultur sägs det vara viktigt att alla är lika och olika samtidigt. Kanske mest lika ändå? Men många känner och längtar efter något annat. Kanske nåden? Kanske är det i barnet som fortfarande lever i oss som nådens gåvor är som allra störst. Kanske i minnet av den tid i livet när allt fortfarande var möjligt. Kanske finns det en djupare mening i det minnet? Vi har alla fått olika gåvor. Vi har fått minnen och längtan. Så vad håller oss tillbaka? I tillvaron går människan inte sällan runt och diskuterar om det verkligen kan finnas liv i en tillvaro som är så svår. I samma tillvaro går livet runt och frågar: *Människa, var är du?*

I det vi kallar vardag finns nådens gåvor. De har givits oss och vi kan välja att tvivla på dem, eller tro på dem. Vad hindrar oss från att tro? Efter en sommar präglad av tvivel på väder. Efter en oändligt lång diskussion om yttrandefrihet som mest av allt handlat om hur det ska

vara självklart att håna människor som tror. Efter fortsatta lögner om Pride som för varje gång de delas verkar få fler följare.

Nådens gåvor. Kan vi fortfarande ta emot dem som barnet i oss gjorde en gång? Vad har vi egentligen att förlora? För som han säger bonden: Det vill ju gärna bli bra. Vi behöver egentligen bara tro. Och handla därefter. Livet vill räta våra ryggar så att vi kan leva i värdighet, respekt och tillit. Till allt och alla som lever.

Då vill det gärna bli bra.

med
män
ni
ska
n

”Allt vad ni vill att människorna skall göra för er, det skall ni också göra för dem. Det är vad lagen och profeterna säger.”

I den gamla text som kallas Bergspredikan formuleras det som kallas Den gyllene regeln. I stort sett varenda religion och livsåskådning har formulerat den på något sätt. Den har till och med funnits i gamla ideologier, nya och gamla värdegrunder och en och annan affärsidé. Människor har, överallt på planeten, fått och förmedlat samma grundtanke för livet tillsammans. I tusentals år.

”Allt vad ni vill att människorna skall göra för er, det skall ni också göra för dem.”

Kanske kan vi orden, men när jag öppnar Facebook eller lyssnar på radionyheterna så ser det ut som att många har lite svårt att förstå hur de där orden ska användas i praktiken? Någon förtydligar så här:

“Bemöt alla lika och håll er inte för goda att umgås med dem som är ringa. Var inte självklaka. Löna inte ont med ont. Tänk på vad som är riktigt för alla människor. Håll fred med alla människor så långt det är möjligt och kommer an på er.”

Tänk på vad som är riktigt för ALLA människor. Det är aposteln Paulus som riktar sig till en brokig samling människor i en omvälvande tid. Som vi alltså. Orden ska göra det tydligt vad människan behöver välja för väg. Paulus har redan förstått att människorna inte riktigt förstår. Nästan 2000 år senare skrev den tyske sångaren Axel Bosse en låt, som beskriver en tänkbar konsekvens av att leva efter den gyllene regeln. Das Paradies heter låten, och jag har översatt den så här.

*“Det fanns tillräckligt för alla
Och alla räckte till
Inga depressioner, inget självedrägeri
Ingen behövde drunkna på flykt över ett hav
Ingen behövde sova på asfalt
Jag såg inte en enda despot, de behövdes inte längre
Ingen kroppshets, ingen mobbing, inget våld
Inga fördomar som begränsade,
alla fick samma möjligheter*

*Människorna var lyckliga.
Vid ingången stod det skrivet: FRED - Kom in och njut
Det var paradiset i min dröm”*

Visst är det fint, gulligt? Kanske lite naivt? Men, måste paradiset vara en mytologisk dröm? Har vi inte sett eller känt det glimta till här hos oss, på jorden? När någon bad oss om hjälp. När någon gav oss tröst i precis rätt tid. I det varma mellanrummet som uppstod mellan oss? När den andra verkligheten visade sig?

Men, tillbaka till det vi kallar verkligheten i vardagen. Hur går det för oss? På en skala från noll till hundra? Att leva efter den gyllene regeln?

Nyhetsflödet örffilar mig varje morgon. Ledare pratar som mobbare, har otur när de tänker högt och skojar bort det med: Det här blev ju knasigt. Människor tjänar allt mer pengar på krig mot människor och natur, mina bröder och systrar drunknar fortfarande på Medelhavet och varje morgon berättas det om dagens motmänniskor som jag ska vara rädd för eller tycka illa om. Häromdagen såg jag att en from äldre kvinna, en av fredsrörelsens alla människor, kallades för landsförrädare. När fem män dör i en bilolycka på väg mellan hem och arbete så firar andra män på Flashback dagen efter.

Den så kallade verkligheten påminner mig om att det där Paradiset Axel Bosse sjunger om inte är ohotat.

*“Jag såg regnbågens olika människor
Rabbiner och imamer
Präster och udda figurer
De grillade tillsammans på gräsmattan*

*Ingen var färdig
Men där fanns ingen frustration
Ingen uppdämd ilska som någon måste ta itu med
Det spelade ingen roll var man kom ifrån eller hur man
såg ut
Det spelade roll vad man gjorde*

*Vid ingången stod det forfarande skrivet: FRED
Jag var i paradiset
Snälla väck mig inte”*

Vi vill ju vara snälla och trygga. Så hur svårt kan det vara att värna det där paradiset? Hur svårt kan det vara att göra det rätta? Kanske måste vi ödmjukt acceptera att historien visar oss att det är ganska svårt. Kanske har var och en av oss lärt sig det på olika sätt. Möjligen kan vi få lite vägledning om vi liksom zoomar ut ur just de här två raderna som är dagens evangelium och påminner oss om att Bergspredikan har ännu mer innehåll. Att den gyllene regeln är omgiven av andra välkända skrivningar om hycklare som ojar sig om flisan i dom andras ögon, men inte ser bjälken i sitt eget. Om att välja att gå in igenom den trånga porten som leder till liv istället för dras med igenom den breda porten som leder till fördärvet. Ord om falska profeter som kommer klädda som får, men är rovlystna vargar som väcker mina begär, samtidigt som de förnekar mina behov.

När jag läser Bergspredikan så går det som ett skalv djupt inne i mig. Frigör inte orden mig från en syn på livet som ett Excel-ark? Säger inte texten mig att godhet också är mitt ansvar? Är det inte så att vi tas i anspråk precis här?

”Allt vad ni vill att människorna skall göra för er, det skall ni också göra för dem.”

Jag tror att vi behöver vara ödmjuka. Inför ansvaret vi fick, liksom den fria viljan vi fick. Vi kan inte ta det goda för givet, vi måste välja det. Vill vi leva i paradiset, då får vi välja paradiset. Där det finns nog för att tillfredsställa våra behov. Gör våra *begär* att vi är vi tvingade att välja att misslyckas? Och är det inte ofta så att människor skyl-ler misslyckandet på naturen? Kanske är ifrågasättandet av något gott i Existensen med hänvisning till allt ont som sker i världen upp-och-nedvänt? Är det rimligt att vi ställer något vi inte ens tror på till svars för att vi inte mäktade med att välja det goda? Låt oss vända på den här stora skuldfrågan: För tänk om det är så att Gud finns och är närvarande i allt. Vad gör vi då när själva livet går runt och letar, frågande: Människa, var är du? Hur svarar vi? Vems blick är det vi kan välja att möta?

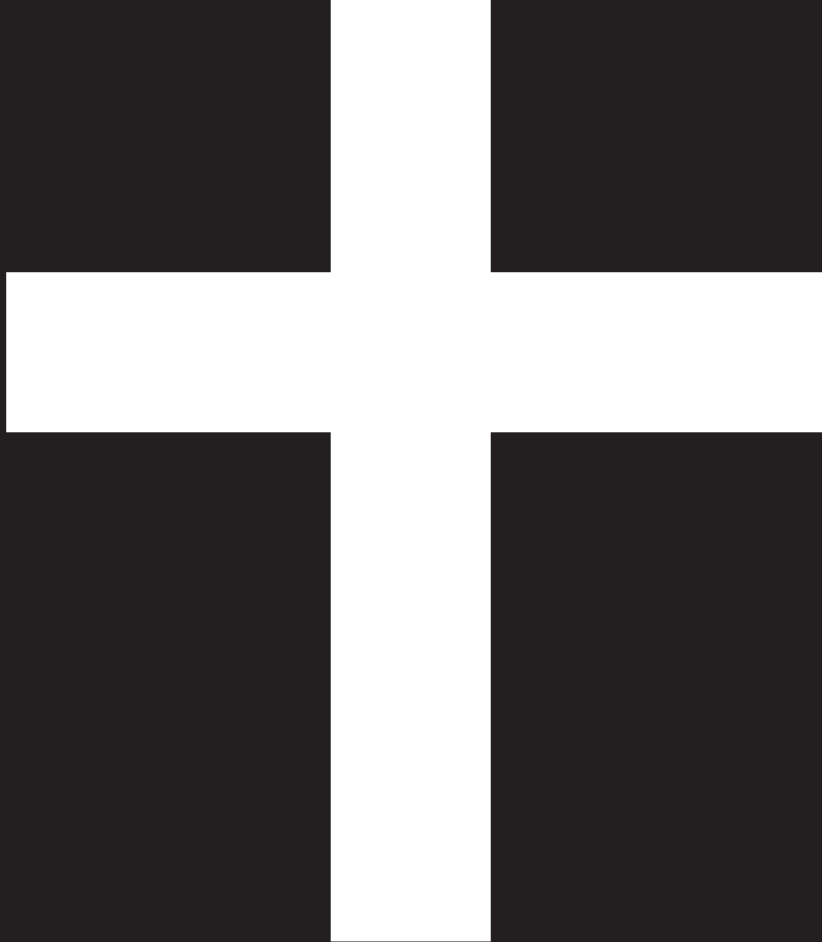
När nyheterna läxar upp mig tvivlar jag. Jag blir ledsen och förvirrad. Om vi inte har en god idé och vilket samhälle och vilken gemenskap vi vill dela med varandra, då kanske vi inte heller kan förvänta oss att samhället och vår gemenskap blir särskilt god. För det kräver något av oss. I tanke, ord och handling. En god idé. Något att tro på. Som att vi kan välja att se varandra som jämlikar. Det där väcker hopp i mig. Vi föddes inte ensamma, vi föddes som medmänniskor. Vi är, var och en, en liten del av en stor sammanhängande kropp. Samhället är inte något som drabbar mig. Jag är en del av samhället.

Vi är samhället. Är inte vi födda att vandra tillsammans, liksom människor har vandrat före oss? Vad kan hända om vi lyssnar på Bergspredikan? Blir kanske det som känns omöjligt, som rättvisa, hållbarhet och fred, möjligt om vi mäktar med att tro?

”Tänk på vad som är riktigt för ALLA människor.”

Kanske riktar sig de där orden också sig till oss? Om den gyllene regeln ska fortleva? Kan vi gå tillsammans och visa våra medmänniskor - i vår brokiga gemenskap, i vårt brokiga samhälle, att det fortfarande går att leva med och efter den regeln? Vem vill leda oss nu? Vad gör vi? Kanske fanns svaret i lagarna vi lämnat bakom oss? I naturlagarna, i etiken, i moralen?

Vi måste nog fundera på det. Eftersom allt vad VI vill att människorna ska göra för oss, det ska VI också göra för dem.

Som
änglar

“Och det blev en strid i himlen: Mikael och hans änglar gav sig i strid med draken. Och draken och hans änglar stred, men han övermannades och det fanns inte mer någon plats för dem i himlen.

Och han, den stora draken, ormen från urtiden, han som kallas Djävul och Satan, han som förför hela världen, han störtades ner på jorden och hans änglar störtades ner med honom.

Och jag hörde en stark röst i himlen säga: Nu finns frälsningen och kraften och riket hos vår Gud och makten hos hans smorde. Ty våra bröders anklagare har störtats ner, han som anklagade dem inför vår Gud både dag och natt.

De har besegrat honom genom Lammets blod och genom sitt vittnesbörds ord. De älskade inte sitt liv mer än att de kunde gå i döden.

Jubla därför, ni himlar och ni som bor i dem. Men ve över jorden och havet: djävulen har stigit ner till er, och hans raseri är stort, ty han vet att hans tid är kort.”

Uppenbarelseboken sägs berätta hela den bibliska berättelsen, men från det himmelska perspektivet. Den är utmanande och väldigt svår att förstå för tanken, men känns ganska klar och tydlig i magen. För kanske är helvetet en plats på jorden. Kanske blir det lättare att förstå all girighet och medvetna beslut hos männen med makt som just nu kastar oss alla i fördärvet. Demokratien håller på att ge upp. Klimatkrisen vi förnekar. Världskriget som redan har börjat, även om vi förnekar det också. Ve oss som lever på jorden, djävulen har stigit ned till oss med stort raseri, för han vet att hans tid kommer att bli kort. Är det inte så våra mäktigaste ledare betar sig?

De där orden för övrigt, från Uppenbarelseboken, känner många av mina jämnåriga igen från det talade introt i Iron Maidens låt "The Number of the Beast" från 1982. Efter fyrtioett år, fortfarande en fantastisk låt. Som handlar om en dröm. En mardröm som ändå lockar. Bruce Dickinson sjunger i slutet:

*"I'm coming back, I will return
And I'll possess your body and I'll make you burn
I have the fire, I have the force
I have the power to make my evil take its course"*

Om det nu är så att vi verkligen lever i den yttersta tiden, i det som indisk mytologi kallar *Kaliyuga*, så är den låten lite profetisk. På ungefär samma nivå som han som sägs vara vårt lands statsminister. Som i ett tal till nationen häromdagen, med anledning av krisen gängkriminaliteten skapat, istället för att leda valde att polarisera och valtala.

"Faktum är att vi är många som såg det här komma, och varnade för det. Den grova organiserade brottsligheten har vuxit fram över ett decennium. På tio år har det dödliga skjutvapenvåldet tredubblats. Det är politisk naivitet och aningslöshet som har fört oss hit. Det är en ansvarslös invandringspolitik och en misslyckad integration som har fört oss hit. Utanförskapet och parallellsamhällena göder de kriminella gängen. Där kan de hänsynslöst värva barn och utbilda framtida mördare. Svensk lagstiftning är inte utformad för gängkrig och barnsoldater. Men det ändrar vi nu på."

Den så kallade statsministern, han som styrs av ett större parti än sitt eget, skyller ifrån sig istället för att försöka samla landet. Något säger mig att det inte kommer vara över förrän varenda sosse fångslats eller utvisats. Strax efter de människor vi kallar invandrarna. Utrensning.

Helvetet kan vara en plats på jorden och vi kanske lurar oss själva om vi tror att det kan vara på något annat sätt. Om nu Uppenbarelseboken gäller. Jag vet inte. Det är nog upp till oss att välja något annorlunda. Att sluta hoppas på någon annan. Att sluta blunda. Sluta att fåfängt söka tillfredsställelse för våra begär, samtidigt som vi förnekar andra människors behov.

Vi skulle behöva änglarna, men måste nog försöka göra som dem. För det verkar inte som att de är på väg. Vi får kanske försöka förstå hur den där stora skaran av änglar skulle göra om de var här nu. Kärlek, tacksamhet, tillit och respekt kan vi inte vänta på längre. Vi får göra nu.

För ledarens raseri är stort, ty han vet att hans tid är kort.

Tack

Tacksägelsedagen. Den här dagen har generationer av människor tagit med sig av årets skörd till kyrkan. Människor som tackat och delat.

I vår tid är det kanske inte självklart. Eller tar sig åtminstone andra uttryck.

Nio av tio äpplen tar vi aldrig hand om. Vi orkar inte ta hand om all frukt. I överflödet köper vi importerade äpplen. Ibland sågar vi ned träden för att slippa ta hand om överflödet. Äppelträden säger ingenting. Men, ett gammalt talesätt som vi människor har hittat på säger: Otack är världens lön.

Berättelsen om Jesus handlar om att Gud blir människa och upplever allt som vi upplever. Vad gör vi då? Några tror, gläds, känner tacksamhet och låter det höras. Andra tvivlar, utmanas, störs och försöker tysta. De vill ha det som det alltid har varit. Eller som de tycker att det alltid har varit. Därför försöker de att tysta de sina glada och tacksamma medmänniskor. Otack är världens lön.

Men, även om vi människor inte förstår vad som händer, så vet själva livet det.

Vad är det med människan, som inte förstår? Som tvivlar och säger att otack är världens lön. Jag tror att vi behöver prata om den fria viljan. Och kanske finns svar i Maslows behovstrappa? Känner du till den? Abraham Maslows behovstrappa har satt ett ganska stort avtryck på vår kultur, i vår tid. I trappans första steg finns de grundläggande behoven vi behöver få uppfyllda för att överleva. Vatten, mat, värme, skydd från vädrets makter. Gemenskap, närhet, respekt, trygghet och kärlek. En känsla av sammanhang som ger självkänsla OCH anknytning. Här uppstår liksom jag och vi och våra

relationer. För de som har förmånen och turen att kunna lita på att behoven blir uppfyllda, har det hittats på ett steg till.... *självförverkligandet*. Där uppstår kanske det vi kallar egot?

Det är en konstig trappa. Påfallande ofta verkar de människor som står högst upp känna att de står längst ned. Ju högre vi kommer, desto mer besvikna verkar många av oss att bli. Konsekvenserna av det där självförverkligandet är visst inte självklart goda. De kan förstås bli goda, men det finns faror. För där uppe väcks mina *begär*, och då är det lätt att glömma bort de grundläggande behoven, både att jag kan vara tacksam för att mina är uppfyllda och att det fortfarande finns människor som kämpar för att få sina uppfyllda.

Den där konstiga trappan har också använts på en del konstiga sätt. För att försvara en ordning där många har det väldigt bra, samtidigt som väldigt många fler inte har det bra alls. Lyckliga de fattiga som bara behöver fokusera på sina behov. De bränner minsann inte ut sig, säger cynikern. Maslows trappa har förstärkt myten om den ekonomiska människan. En i grunden rationell varelse som tänker egoistiskt och fattar beslut efter vad som är bäst för just det egna självförverkligandet. Hela tiden. Som vill leva i ett rationellt samhälle präglad av konkurrens mellan dessa självförverkligande individer. Jag är femtio-två år gammal och har aldrig mött någon sådan människa, men ändå sägs det att vi alla är sådana. Jag tror inte på den berättelsen.

Kanske säger den bibliska berättelsen något helt annat till oss. *Var inte rädd. Jag älskar dig. Jag överger dig inte.*

Om och om igen förser naturen oss med det vi behöver. Vilken gåva! Visst är den värd vår tacksamhet? Varför skulle vi välja att tacka nej till den gåvan? Varför skulle jag såga ned äppelträden? Men, är det här en tid att predika tacksamhet? Det är ju svåra tider för vanligt folk. Det finns mycket att vara orolig för. Och ibland orkar vi inte vara tacksamma. När sorgen eller rädslan är för kompakt. Men även då fortsätter livet och naturen att ge. Ja, det är svåra tider för vanligt folk, även för ovanligt folk. Liksom för den planet som kan tillfredsställa alla levandes behov, men som behöver läkas, sargad av den ekonomiska människans begär.

Kanske är tacksamhet en väg till läkning? Om vi känner tacksamhet, och pratar med varandra om varför vi gör det... då kanske vi kan vara vägmärken för varandra?

Människor med makt försöker att tysta. Men, vi behöver inte vara tysta. Och jag tror att det fortfarande kan hända goda saker, när vi tackar för allt det goda vi faktiskt får. Tacksamma röster kan nog bidra till klarhet i en tid när det goda verkligen behövs. Just här och just nu är det just vi som kan tacka. Vi kan tacka för att vi är sedda och för att vi kan se andra. Vi kan tacka för att vi är bekräftade och för att vi kan bekräfta andra. Vi kan tacka för att vi är älskade och för att vi kan älska andra. Vi kan tacka för det vi får och för att vi kan dela med oss av det vi får till andra. Vårt gemensamma tack kan bli en sång. Tillsammans kan vi vara en viktig kör i en tid där människor behöver få höra något verkligt annorlunda igen. Något kärleksfullt, något hoppfullt, något levande, i många olika stämmor.

Människa, du kan inte glömma vem du är.
Du är en av oss.

Människan är skapad med fri vilja. Människan måste alltså välja det goda om vi vill göra gott. Ett sätt att välja det goda är att vara tacksam för det goda. När vi tackar, försonas och förenas med livet, kan ljuset komma in genom sprickorna även den här hösten. Den ekonomiska människans otack behöver inte vara världens lön. Vi kan göra tack till världens lön. Vi kan lära och vägleda varandra längs vägen.

För vi är ju levande människor. Och tack och lov för det.

Samhället

I S:t Nicolai kyrka i Örebro löper en lång regnbågsmatta hela vägen fram till altaret. När jag följer den med blicken så slår det mig att regnbågens färger behöver varandra för att bli sig själva. Och att det är som sig själva de blir regnbågen tillsammans. Det händer i kontrasterna. När vi går in i procession i kyrkan, gör vi det också tillsammans. Och vi liksom bärs av den där regnbågen. Och av förbundet den symboliserar. Tillsammans med de människor som står upp i kyrkbänkarna så är vi på väg. Vi är alla unika individer, men vi vandrar tillsammans. Vi har en riktning och han som vi följer, han verkar inte söka stjärnstatus eller kokettera med sin godhet. När maktens män börjar störa sig på honom och vill röja honom ur vägen, då drar han sig undan. För att så kan den som vill göra något gott för samhället också göra. Om det är vad som krävs för att det goda faktiskt ska bli gjort. Och inte bara sagt.

Den som vill leda kan vara ödmjuk och eftertänksam. Även i tider när människorna verkar ha missförstått de där gamla buden som inte många bekänner tro till, men ändå gillar. Och känns det inte ganska ofta i våra dagar som att brotten mot de där buden blivit som dygder i vårt samhälle? För visst är det många som tjänar på att sprida falska rykten och rena lögner? Visst är vi många som följer med strömmen även när vi vet att den för oss bort från våra medmänniskor, de som lämnas kvar?

Jo, det finns kvarlämnade och diskriminerade människor i vårt samhälle.

Förtrycka invandraren? Jag hör det överallt. Ledande människor med makt och inflytande skyller invandraren för allt. De som är högst upp skyller ifrån sig på de som är längst ned. Rädsla, ilska, fördömanden och till och med rop om våld går runt och förstärks i vårt samhälle den

här hösten. Jag vill skrika STOPP! Men, jag är tyst. Det behövs nog inte fler högljudda röster just nu. Men kanske andra röster? Vi lever i oroliga tider. Många människor far illa. Och nu kommer vintern. Så vad gör vi nu?

En dag i mitt i pandemin satt jag i S:t Nicolai kyrka. Ungefär där regnbågsmattan slutar stod TV-kameror. På andra sidan TV-kamerorna var vi några som satt och samtalade om hopp i oroliga tider. Ing-Marie Wieselgren, då Sveriges nationella psykiatrisamordnare, var en av oss i samtalet. En ivrig och engagerad människa och läkare som stod upp för allas rätt att finnas till och att må bra. En vägvisare. Något år senare möttes vi i ett annat samtal, på Gotland. Det var valår, Almedalsvecka och inför publik samtalade vi fortfarande om oroliga tider och hopp. När vi andra i samtalet pratade om mörker, hot och svårigheter, då bekräftade Ing-Marie oss, men valde själv att tala hoppfullt om framtiden och menade att människan, både som individ och samhälle, har klarat stora kriser historiskt och att vi som lever nu kan vara ödmjuka inför det. Vi kan också fixa det, tillsammans. Vi kan uppmuntra varandra också i oroliga tider. Så sade hon. Vi kan hjälpa varandra att ha rimliga förväntningar på livet och samhället. Och Ing-Marie påminde mig om att varken livet eller samhället är någon tävling, utan summan av oss, det vi är och det vi gör. Hon talade om livet mellan oss. Att vi finns tack vare att vi bekräftar varandra. Att det som inte kan förstöras är det som händer i våra relationer. De relationer där vi alla befinner oss. Hundra procent av oss, alltså alla. Så vi kanske inte ska lägga hela ansvaret för samhällets utveckling på de två dryga procent av människorna som är medlemmar i ett politiskt parti. Vi får kanske acceptera att också vi har det ansvaret, varenda en av oss?

Vill vi ha ett samhälle som människor mår bra i, då får vi prata med varandra om det samhället. Det menade Ing-Marie. Då får vi, liksom generationer före oss, bygga det samhället. Om vi har en god och mänsklig idé om vad vårt samhälle kan vara, då kan vårt samhälle också bli mänskligt och gott. Men, det här är inte något som löser sig av sig självt, samtidigt som vi lockas att käbbla, konsumera eller kriga oss omänskliga.

I den bibliska berättelsen om Jesus blir Gud människa och vill att vi ska vara medmänniskor. Vi får se att tro och tillit uppstår tillsammans. Vi får se att tvivel kan tas om hand, om vi tar hand om det tillsammans.

Samhällsansvaret är för stort. Ingen av oss kan bära det på egen hand, men vi kan bära det tillsammans.

Samhället är inte något som drabbar oss, vi är samhället.

Med den insikten, sade Ing-Marie, får vi sluta vänta på någon annan. Var och en gör det var och en kan. Vi är inte de asociala mediernas polariserande algoritmer. Vi är människor. Vi kan skapa nya algoritmer. Vi kan vara nätänglar istället för troll. Vi kan prata om det vi vill istället för att bara prata om det vi inte vill. Så sade Ing-Marie som avslutning på det där samtalet. Dagen efter så mördades hon på öppen gata i Visby. Hon som alltid sade:

Människa, detta ska du veta. Om du gått vilse i rädsla och förtvivelan så letar vi efter dig. Om du inte orkar.... så orkar vi för dig. Och när jag inte orkar, då orkar du för mig.

Nu är hon tystad. Och jag undrar om vi kan vara den rösten nu. För som hon sade: Vi måste sluta vänta på någon annan. Var och en gör det var och en kan.

Vi har den goda viljan. Om vi väljer den. Vi har varandra.
Om vi väljer varandra. Om vi gör det vi kommit överens
om och gör det för varandras skull. Då blir vi, precis som
regnbågsmattan, något som bär och välkomnar hela vägen
till något heligt. Så är vi, fastän många, en enda kropp.
Ett enda samhälle. Det behöver inte vara alla mot alla.
Det kan vara alla MED alla. Så kan vi dela ett samhälle som
tar ansvar. Vi behöver inte lyssna på dem som i vår tid tror
att de måste vända själva nåden ryggen och röja undan det
goda. Vi kan lyssna på rösten som säger oss:

Var inte rädda.

Vi är sedda och kan se andra. Vi är bekräftade och kan
bekräfta andra. Vi är älskade och kan älska andra.

Jag tror att livet visar en väg genom Ing-Maries gärning.
Kanske vill livet också visa den vägen genom oss.

Pappa
kom
hem

Det här är ett tal till pappan. Som måste börja med mamman. Det sägs att mammans roll är att lära barnet vad självkänsla, kärlek, respekt och relationer är. Det sägs att pappans roll är att visa barnet världen utanför. Kanske är det också en bild av hur det är att vara människa? Vi är alla barn i den stora existensen. I relation till den som finns djupt inne i oss. I relation till allt som är utanför oss. Vi är ganska små i ett förmodat oändligt universum. Vi behöver våra mammor och vi behöver våra pappor. Och just idag är det ju den påhittade Fars dag. En av alla dagar som vi har hittat på. Just idag känns det bra att just den här dagen hittades på, det är ju fint att vi får vara här tillsammans.

Det har skrivits böcker om pappor. Dikter. Låtar. Det har pratats om pappor. Pappor som lyckats. Som misslyckats. Goda pappor och riktigt dåliga. Vi kan nog alla fylla i vår egen definition av pappan. Själv står jag i ett mellanrum mellan barnet och pappan. Jag har en pappa sedan 52 år. Jag är en pappa sedan 27 år.

*“Men ska jag säga
Akta dej för eld och djupa vatten
Spring aldrig aldrig bort från mig
I den svarta natten”*

Min röst stockar sig alltid när jag försöker sjunga den där refrängen ur Jojje Wadenius “Mitt lilla barn”. Kärleken till barnen. Visst är det svårt att släppa taget? Jag tänker att den kristna traditionens sätt att tala om Gud och att tolka Bibeln kanske säger något liknande. Gud går runt i Skapelsen och letar efter människan. Människa, var är du? Spring aldrig, aldrig bort från mig, i den svarta natten. Men, människan går runt och gör saker i den svarta natten. Vi måste ju liksom det. Upptäcka och utforska. Vi måste lämna, komma tillbaka,

och lämna igen. Ibland blir människan rädd och orolig. Då frågar människan inte sällan: Gud, var är du?

Vi kanske kan göra det oftare? Fråga efter varandra? Var är du? Om vi känner tacksamhet för det vi får och det vi behöver. Jag är kroniskt dålig på att be min pappa om hjälp och tacka honom. Barnet i mig är inte sällan lite vilse. Inte lika klarsynt som barnet som skriver detta.

*“Detta har jag
Skrivit nästan bara själv
Pappa, kom hem, jag vet något som du får
Nu slutar brevet från din Elinor”*

Och jag ställer mig i kön med alla andra pappor som känt att de varit borta ganska mycket från sina barns uppväxt. På jobb. På tjänsteresor. På annat. Vi följer Evert Taube som skrev brevet från sitt eget barn till sig själv.

Så, vad gör vi nu?

Jag tänker så här: Om vi nu går här i världen och längtar och undrar. Då kan vi göra något åt det. Vi kan prata med varandra. Vi kan lyssna på varandra. Jag tror att pappor är väldigt viktiga just nu. Kloka, varma, eftertänksamma och ödmjuka pappor. Handlingskraftiga pappor som vet vad de gör, och gör det för någon annans bästa. Ja, till och med pappaskämten behövs mer än någonsin. Det är så mycket rädsla och oro i rörelse. Vi behöver de där sagopapporna. Alfons pappa. Pippis pappa. Muminpappan. Min pappa, din pappa. Vi behöver våra pappor som säger: *Akta dig för eld och djupa vatten. Spring aldrig, aldrig bort från mig. I den svarta natten.* Jag tror att vi alla är väldigt viktiga. Eftersom allt hör ihop, vi hör ihop. Och eftersom vi behöver värme och ödmjukhet nu. Vi behöver fred och frid. Vi behöver inte mer våld.

Och alla är vi skapade medskapare i den skapelse som vi i kristen tradition tackar Gud för i bönen Vår fader.

Jag hoppas att vi alla kan gå härifrån idag och känna att våra ryggar rätats åtminstone en aning. Vi är sedda och kan se andra. Vi är bekräftade och kan bekräfta andra. Vi är älskade och kan älska andra. Tack för papporna. Och vi som är pappor tackar för att vi får vara det. Och som avslutning - tack till en av alla pappor som inte finns med oss längre. Han som skrev om teddybjörnen Fredriksson och sade allt som jag försökt säga här mycket tydligare.

*”Men åren gick, jag glömde bort min vän
Och jag blev gift och fick ett barn
Och så igår, när hon fyllde fyra år
Fick hon en teddybjörn av sin far”*

Tack Lasse Berghagen för musiken. För klarsyntheten.

Bana
väg

Tredje söndagen i advent. Vi är i väntan och mörkret har lagt sig ovanligt tungt den här hösten. Men, profetiska röster talar fortfarande till människorna, och nu är det vår tur att bana väg för det goda.

*”Du kan vara min vän, min värsta fiende
Min syster eller bror
Jag är mycket närmare än du tror
Transformera, transformera
Det finns något bortom skuggan där du bor
En annan vind, en annan gata
Jag tror att själ och hjärta är på väg tillbaka”*

Orden är Lars Winnerbäcks. En sångare med stor publik. Många människor vill höra hans profetiska ord. För en månad sedan hörde jag honom sjunga de där orden på Conventum i Örebro. Den här mörka hösten har det talats om tro. Om brist på tro. Men också om sökande efter tro. Om spirande tro. Och någon är mycket närmare än vi tror. Någon söker alla som söker.

Är du den som ska komma, eller ska vi vänta på någon annan?

Kanske är väntan något av det mest krävande som finns? Också för den som tror? När vår kollektiva brist på tålamod blir till brist på tro... då kan hela vårt samhälle falla. Det har uppstått sådana brister i vår långa väntan. Genom de bristerna skapas utrymmen där små, men i världslig mening mäktiga, krafter ställer sig i vägen för det goda. Sår tvivel, oro och rädsla. Ställer upp oss MOT varandra. Uppmanar oss att gräva hål i vår värld. Stora och djupa hål i marken som bär allt. Men, när en människa gräver hål så vill ofta någon annan fylla igen hålet med något. Och för att göra det, så gräver någon annan upp något, flyttar detta något och fyller igen hålet med det,

men då har det ju uppstått nya hål. Som andra vill fylla igen. När vi börjar gräva, så blir det svårt att sluta. De krafter som försöker utnyttja våra brister och få oss att tro att vi kan göra naturen bättre... de skickar spadar vår väg och skapar en misstro som är ett hot mot mänskligheten nu. I brist på tålmod och i brist på tro har människor i vårt samhälle blivit allt mindre hemmastadda i den värld som naturligt banar väg för det goda.... och allt mer upptagna av sig själva och vår tids ständiga jakt på nästan allt.

Vi människor har liksom grävt många och djupa hål. Och nu säger de som bestämmer att vi inte kan sluta. Att vi måste fortsätta gräva. Vi kan inget annat.

Men, det är inte sant. Det finns fortfarande hopp.

Vi kan försonas med naturen i den värld vi inte hittat på. Vi kan välja det goda. När Lars Winnerbäck sjöng på Conventum då kände jag i hela min kropp, att VI ÅR DE SOM KAN DET. För när vi förenades i den kraftfulla musiken och tusentals röster sjöng *"Jag tror att själ och hjärta är på väg tillbaka"* då var det som ett glasklart Hosianna! Ett högt och delat utrop av längtan och tacksamhet samtidigt. Mystriet blev levande. Precis som under alla varma och fina konserter i kyrkor under adventstiden. Vi kan fortfarande leva MED varandra.

Om vi försöker lära oss något av människorna som gick före oss, innan det var stora och djupa hål i vägen överallt. När vi litar på livet får vi nog lättare att lita på varandra också. För när vi tror på något om framtiden, då kan vi vandra tillsammans, även när vägen är svår. Och den kommer inte alltid att vara svår. För den är också vacker och fantastisk mest hela tiden, den där vägen. Så, väljer vi den? För vi måste nog välja att vandra, om vi ska bana väg för det goda.

Vi måste välja att ta det första steget. Vi måste välja det andra steget. Vi måste välja varenda steg som följer. Och genom våra val kan vi vara vägvisare för de som ska vandra med oss och efter oss.

Våra krökta ryggar rätas, om vi visar tålmod, slappnar av och låter dem rätas. Kanske kan jag med rak rygg till och med blicka över kanten på det hål jag fram till nyss var så upptagen med att gräva?

*”Du kan vara min vän, min värsta fiende
Min syster eller bror
Jag är mycket närmare än du tror”*

SÅ BANA VÄG.

*”Det finns något bortom skuggan där du bor
En annan vind, en annan gata
Jag tror att själ och hjärta är på väg tillbaka”*

Profeternas ord finns överallt. Livet har själ och hjärta vi är en del av livet. Alltså kan vi vara själ och hjärta vara det med och för varandra. När vi öppnar våra hjärtan. Vi är sedda och kan se andra. Vi är bekräftade och kan bekräfta andra. Vi är älskade och kan älska andra. Och i hjärtat sjunger ett trotsigt hopp att det på ondska och krig tar stopp. Det finns ett ljus som aldrig slocknar. Vi kan bära en liten del av det hoppets ljus hela vägen till våra sökande vänner i ett ganska mörklagt samhälle.

Var inte rädd.

Allt är som det ska bli.

Vi är på väg hem.

Tillsammans.

Det bästa har inte hänt än.

Men hur bra går det för oss?

På en skala från noll till hundra?